

22 Δεκεμβρίου, 1992

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

AMERICANOS COLLEGE LTD ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 1081/91):

5 Ο περί Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νόμος 1/87 — Άρθρο 34
(1) και (2) — Καμία επιτακτική υποχρέωση δεν δημιουργείται
προς το Υπουργικό Συμβούλιο — Απλά δυνατότητα θέσπισης
κανονισμών.

5

10 Αναθεωρητική Δικαιοδοσία Ανωτάτου Δικαστηρίου — Δικαστικός
Έλεγχος — Επέμβαση Δικαστηρίου — Όρια δικαστικού ελέγχου
— Ουσιαστική κρίση της διοίκησης και η εκτίμηση πραγμάτων —
Η θεωρία του ανεξέλεγκτου — Η διοίκηση ως ο καλύτερος
γνώστης και κριτής θεμάτων τεχνικής φύσης — Όροι επέμβασης
του Δικαστού — Υπέρβαση ορίων διακριτικής ευχέρειας, πλάνη
περί τα πράγματα, εσφαλμένη ερμηνεία νόμου, κατάχρηση ή
υπέρβαση εξουσίας.

10

15

Οι αιτητές ζήτησαν με την προσφυγή ακύρωση της άρνησης των
καθ' ων η αίτηση να εγκρίνουν τρεις συγκεκριμένους κλάδους
σπουδών της ιδιωτικής σχολής τους.

20

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας προσφυγής
αποφάσισε ότι:

1. Από τη διατύπωση του Άρθρου 34(1) και (2) του περί
Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νόμου 1/87, φαίνεται
ότι καμιά επιτακτική υποχρέωση δεν δημιουργείται προς το

Υπουργικό Συμβούλιο για έκδοση κανονισμών, αλλά απλή δυνατότητα θέσπισής τους για τον καθορισμό θεμάτων που χρίζουν ή είναι δεκτικά καθορισμού για την καλύτερη εφαρμογή του Νόμου.

5

2. Από το σύνολο των γεγονότων και στοιχείων που τέθηκαν ενώπιόν μου, έχω ικανοποιηθεί πως εν προκειμένω η Συμβουλευτική Επιτροπή άσκησε τη διακριτική της εξουσία εντός των πλαισίων του νόμου, αξιολόγησε και συστάθμισε τα στοιχεία αφού διεξήγαγε τη νενομισμένη έρευνα και αιτιολόγησε επαρκώς της τελικής της απόφασης.

10

3. Η υποκειμενική εκτίμηση πραγματικού γεγονότος από τη διοίκηση, το οποίο δεν αποδεικνύεται αντικειμενικά αναληθές ή ανακριβές, είναι ουσιαστικά έξω από τα όρια του δικαστικού ελέγχου (βλ. Ευρετήριο των Αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας για τα έτη 1961 - 1963, Τόμος Α' (Α-Ν), σελ. 77).

15

Έχει επανειλημμένα νομολογηθεί πως το Δικαστήριο δεν ελέγχει θέματα τεχνικής φύσεως που λήφθηκαν υπόψη από τη διοίκηση για την έκδοση μιας απόφασης, για το λόγο ότι η διοίκηση θεωρείται ο καλύτερος γνώστης και κριτής.

20

Έργο του Δικαστή δεν είναι να υποκαταστήσει, αλλά απλώς να ελέγξει την κρίση της διοίκησης και δεν επεμβαίνει ακυρωτικά εφόσον το διοικητικό όργανο άσκησε τη διακριτική του ευχέρεια, στάθμισε ορθά όλα τα γεγονότα και στοιχεία, η απόφαση του δεν βασίστηκε σε πεπλανημένη εκτίμηση των στοιχείων αυτών ή εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου ή δεν αποτελούσε κατάχρηση ή υπέρβαση εξουσίας.

25

30

4. Με βάση το τεκμήριο της κανονικότητας της διαδικασίας και στην απουσία ένδειξης περί του αντιθέτου, οι καθ' ων η αίτηση μελέτησαν όλα τα ενώπιόν τους στοιχεία, τα οποία ήσαν ικανοποιητικά και επαρκή για την άσκηση της διακριτικής τους εξουσίας και για έκδοση της απόφασης.

35

Η προσφυγή απορρίπτεται με £150 έξοδα.

40

Αναφερόμενες Υποθέσεις:

Republic v. Georghiades (1972) 3 C.L.R. 594

S. C. Johnson & Son Inc. ν. Εφόρου Εμπορικών Σημάτων (1989) 3 (B) Α.Α.Δ. 59.

Michanicos & Another ν. P.S.C. (1976) 3 C.L.R 237.

5

Μιλτιάδους κ.ά ν. Δημοκρατίας (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1318.

Προσφυγή.

10 Προσφυγή εναντίον της άρνησης των καθ' ων η αίτηση να εγκρίνουν τους κλάδους σπουδών Computer Engineering, Electrical Engineering και Electronic Engineering της ιδιωτικής σχολής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των αιτητών.

15 Α. Παναγιώτου, για τον αιτητή.

Ε. Λοιζίδου (κα), για τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

20

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την προσφυγή αυτή οι αιτητές ζητούν από το Δικαστήριο την πιο κάτω θεραπεία:

25

"Δήλωση του Σεβαστού Δικαστηρίου ότι η πράξη ή/ και απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 20.9.91, που κοινοποιήθη με επιστολή τους ημερ. 15.10.91, με την οποία αρνήθηκαν την έγκριση των κλάδων σπουδών Computer Engineering, Electrical Engineering και Electronic Engineering, της ιδιωτικής σχολής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των αιτητών, είναι άκυρη και στερημένη νομικού αποτελέσματος."

30

Οι αιτητές με σχετική δήλωσή τους ζήτησαν έγκριση για
35 ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικής σχολής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για διάφορους κλάδους σπουδών, μεταξύ των οποίων και οι πιο πάνω.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Τριτοβάθμιας
40 Εκπαίδευσης, στη συνεδρίασή της με ημερ. 15.2.91, μελέτησε την δήλωση για ίδρυση και λειτουργία σχολής από τους αιτητές και μεταξύ άλλων, διαπίστωσε πως εκ πρώτης όψεως ο εξοπλισμός των εργαστηρίων της σχολής

για τον κλάδο Electrical Engineering και τους νέους κλάδους Μηχανικής, δεν εφαινετο ικανοποιητικός.

Στη συνεδρίασή της με ημερ. 28.2.91, η Συμβουλευτική Επιτροπή κάλεσε και ενημέρωσε το Διευθυντή της σχολής Americanos College για τις διαπιστώσεις της και άκουσε τις δικές του απόψεις.

5

Στη συνέχεια συστάθηκε αρμόδια Τεχνική Επιτροπή, η οποία στις 2.4.91, επισκέφθηκε τη σχολή Americanos College και αφού εξέτασε τα εργαστήρια, υπέβαλε έκθεση με τις ακόλουθες διαπιστώσεις (Παράρτημα 3 στην ένσταση):

10

1. Δεν υπάρχει στη σχολή εργαστήριο για Mechanical Engineering.

15

2. Δεν υπάρχει στη σχολή εργαστήριο για Civil Engineering.

3. Υπάρχει στη σχολή εργαστήριο για ηλεκτρονικά. Ο εξοπλισμός του δεν κρίνεται ικανοποιητικός για τις ανάγκες των κλάδων Electrical Engineering και Computer Engineering, που προσφέρει η σχολή και του κλάδου Electronic Engineering, που ζητά να εγγραφεί."

20

25

Ο Διευθυντής της πιο πάνω σχολής, με επιστολή του προς το Διευθυντή Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης ημερ. 29.3.91 και προς τον Υπουργό Παιδείας ημερ. 3.4.91, ζήτησε να του υποδειχθούν γραπτώς οι απαιτήσεις του Υπουργείου Παιδείας σε ότι αφορά το διδακτικό προσωπικό, τις κτιριακές εγκαταστάσεις και τον εργαστηριακό εξοπλισμό.

30

Κατά τη συνεδρίαση της Συμβουλευτικής Επιτροπής ημερ. 2.5.91 (Παράρτημα 6), κατατέθηκε η Έκθεση Τεχνικής Επιτροπής για τα εργαστήρια της σχολής, καθώς και αντίγραφα των πιο πάνω επιστολών του αιτητή. Ύστερα από συζήτηση της Έκθεσης, αποφασίστηκε να ζητηθεί από την Τεχνική Επιτροπή να τεκμηριώσει την Έκθεσή της με περισσότερα στοιχεία.

35

40

Στη Συμπληρωματική της Έκθεση για τα εργαστήρια

της σχολής (Παράρτημα 7), η Τεχνική Επιτροπή έκρινε και πάλι πως ο εξοπλισμός για τις ανάγκες των κλάδων Electrical Engineering, Computer Engineering και Electronic Engineering, δεν ήταν ικανοποιητικός για τους πιο κάτω

5 λόγους:

10 "Ο εξοπλισμός του COMPUTER LAB δεν μπορεί να υποστηρίξει ούτε και τη στοιχειώδη εργαστηριακή εργασία που απαιτείται για τον κλάδο Computer Engineering.

15 Ο εξοπλισμός του ENGINEERING LAB δεν μπορεί να υποστηρίξει και τη στοιχειώδη ακόμα εργαστηριακή εργασία που απαιτείται για τους κλάδους Electrical Engineering και Electronic Engineering.

20 Συγκεκριμένα με τον εξοπλισμό ENGINEERING LAB είναι δυνατό να γίνουν ούτε και τα πειράματα του ηλεκτρισμού που γίνονται στα Λύκεια. Γενικά ο εξοπλισμός του ENGINEERING LAB είναι κατώτερος ακόμη και από τον μέσο εξοπλισμό σχολείου Μέσης Εκπαίδευσης (Λυκείου, Τεχνικής Σχολής)."

25 Κατά τη συνεδρίαση της Συμβουλευτικής Επιτροπής ημερ. 9.5.91 (Παράρτημα 8), παρουσιάστηκε η Συμπληρωματική Έκθεση της Τεχνικής Επιτροπής. Η Επιτροπή αποφάσισε να εισηγηθεί στον Υπουργό να μη γίνουν δεκτοί για εγγραφή οι κλάδοι Computer Engineering, Electrical Engineering, Mechanical Engineering, Civil
30 Engineering και Electronic Engineering.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή, αφού μελέτησε τη Δήλωση για ίδρυση και λειτουργία της ιδιωτικής σχολής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Americanos College, υπέβαλε
35 εισήγηση στον Υπουργό Παιδείας για εγγραφή της σχολής στο Μητρώο Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από 1.9.91, για να προσφέρει 15 από τους 20 κλάδους που ζητήθηκαν να εγγραφούν, νοουμένου ότι, πριν την ημερομηνία εγγραφής θα εξασφαλιζονταν
40 συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Στην ίδια εισήγηση αναφέρθηκε πως η εγγραφή των προαναφερθέντων πέντε κλάδων δεν εγκρίνεται, επειδή η σχολή δεν διέθετε τα κατάλληλα εργαστήρια και τον αναγκαίο εξοπλισμό

(Παράρτημα 9).

Ακολούθως το Γραφείο Διευθυντή Ανώτερης και
Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, με
επιστολή προς τους Διευθυντές της Εταιρείας Americanos
College Ltd ημερ. 30.5.91, πληροφόρησε για τα
αποτελέσματα της εξέτασης της Δήλωσης για Εγγραφή. 5

Στις 4.6.91 ο Διευθυντής της Σχολής υπέβαλε ιεραρχική
προσφυγή προς το Υπουργικό Συμβούλιο, εναντίον του
μέρους της απόφασης του Υπουργού Παιδείας ημερ.
30.5.91, με την οποία δεν εγκρίθηκε η εγγραφή των
κλάδων Computer, Electrical και Electronic Engineering
(Παράρτημα 11). 10

Το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του με
ημερ. 20.9.91 (Παράρτημα 12), 15

"αφού μελέτησε την ιεραρχική προσφυγή της
ιδιωτικής σχολής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 'AMERI-
CANOS COLLEGE' προς το Υπουργικό Συμβούλιο ημ.
4.6.1991 και 19.6.1991 εναντίον της άρνησης του
Υπουργού Παιδείας να εγκρίνει τη διδασκαλία στην
πιο πάνω σχολή των κλάδων COMPUTER ENGINEE-
RING, ELECTRICAL ENGINEERING και ELECTRO-
NIC ENGINEERING και αφού έλαβε υπόψη τη Δήλωση
για Ίδρυση και Λειτουργία της πιο πάνω Σχολής ημερ.
5.2.91, τη σχετική Έκθεση της Συμβουλευτικής
Επιτροπής ημερ. 7.8.91 και όλα τα συναφή έγγραφα
που επισυνάπτονται στην Πρόταση αποφάσισε,
σύμφωνα με το άρθρο 20 του περί Σχολών
Τριτοβάθμιας Εκπαιδύσεως Νόμου του 1987, αρ. 1
του 1987, να απορρίψει την ιεραρχική προσφυγή της
σχολής 'AMERICANOS COLLEGE' για τους ίδιους
λόγους για τους οποίους ο Υπουργός Παιδείας
αρνήθηκε να εγκρίνει τη διδασκαλία των κλάδων Com-
puter Engineering, Electrical Engineering και Electronic
Engineering." 20
25
30
35

Εναντίον της πιο πάνω απόφασης, οι αιτητές
καταχώρισαν την παρούσα προσφυγή. 40

Ο δικηγόρος των αιτητών παρέπεμψε το Δικαστήριο

στον περί Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νόμο, Ν. 1/87 και υπέβαλε πως το άρθρο 34(1) και (2) του Ν. 1/87 προνοεί ότι, οι όροι τους οποίους πρέπει να πληρούν οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός των ιδιωτικών σχολών, καθορίζονται από Κανονισμούς οι οποίοι όμως δεν έχουν θεσπιστεί έτσι ώστε να καθίσταται αδύνατη η εφαρμογή του νόμου. Περαιτέρω, υπέβαλε πως οι Κανονισμοί που δημοσιεύτηκαν στις 23.3.90 στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβέρνησης, δεν έχουν ρυθμίσει τι θεωρείται επαρκής και ελάχιστος αναγκαίος εξοπλισμός, οι δε καθ' ων η αίτηση, παρά τις επανειλημμένες οχλήσεις των αιτητών για το θέμα, παρέλειψαν να τους ενημερώσουν σχετικά. Συμπερασματικά ο δικηγόρος των αιτητών υπέβαλε, πως ελλείπει κανονισμών που να ρυθμίζουν το θέμα ειδικά, η επίδικη πράξη ήταν εκτός νομοθετικής κάλυψης, εστερείτο νόμιμου ερείσματος, λήφθηκε καθ' υπέρβαση εξουσίας και συνεπώς ήταν άκυρη.

Αντικρούοντας τα πιο πάνω, ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση υπέβαλε, πως το άρθρο 84 του Ν. 1/87 προέβλεπε ότι το Υπουργικό Συμβούλιο "δύναται" και δεν υποχρεούται να εκδίδει κανονισμούς για τον καθορισμό ορισμένων θεμάτων και πως τέτοιοι κανονισμοί δεν είναι δυνατόν να καθορίζουν με λεπτομέρεια τι αποτελεί κατάλληλο εξοπλισμό για κάθε θέμα το οποίο μπορεί να διδάσκεται σε κάθε σχολή. Πρόσθετα εισηγήθηκε πως δεν αποτελεί, με βάση το νόμο, υποχρέωση της Συμβουλευτικής Επιτροπής να συμβουλευεί την κάθε σχολή τι πρέπει να περιλαμβάνει ο εξοπλισμός της ώστε να θεωρηθεί κατάλληλος.

Το άρθρο 34(1) και (2) του Ν. 1/87 προνοεί τα ακόλουθα αναφορικά με την έκδοση κανονισμών από το Υπουργικό Συμβούλιο:

"34(1) Το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να εκδίδη Κανονισμούς δημοσιευομένους εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας διά τον καθορισμόν παντός θέματος όπερ χρήζει ή είναι δεκτικόν καθορισμού και διά την καλύτεραν εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος Νόμου.

(2) Άνευ επηρεασμού της γενικότητας του εδαφίου

(I), οιοδήποτε Κανονισμοί δύνανται-

(α) να ρυθμίζωσι τον τρόπον και την διαδικασίαν της εκπαιδευτικής αξιολογήσεως-πιστοποίησεως κλάδων σπουδών

5

(β) να καθορίζωσι τα υπό του παρόντος νόμου προνοούμενα τέλη και δικαιώματα

(γ) να καθορίζωσι τους όρους τους οποίους δέον να πληρούν αι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός των ιδιωτικών σχολών

10

(δ) να καθορίζωσι τα της επιθεωρήσεως των ιδιωτικών και δημοσίων σχολών

15

(ε) να καθορίζωσι τα προσόντα των μελών της ακαδημαϊκής, διοικητικής και πειθαρχικής επιτροπής των δημοσίων και ιδιωτικών σχολών."

20

Από τη διαπίστωση του πιο πάνω άρθρου, γίνεται φανερό πως καμιά επιτακτική υποχρέωση δεν δημιουργείται προς το Υπουργικό Συμβούλιο για έκδοση κανονισμών, αλλά απλή δυνατότητα θέσπισης τους για τον καθορισμό θεμάτων που χρήζουν ή είναι δεκτικά καθορισμού για την καλύτερη εφαρμογή του Νόμου.

25

Στην υπό κρίση υπόθεση η Συμβουλευτική Επιτροπή, ενεργώντας μέσα στα πλαίσια των εξουσιών της, όπως αυτά καθορίζονται από τα άρθρα (3) και (4) του Ν. 1/87, διεξήγαγε μέσω Τεχνικής Επιτροπής την οποία όρισε, σε βάθος έρευνα αναφορικά με τα εργαστήρια της σχολής των αιτητών. Η Τεχνική Επιτροπή, αφού επισκέφθηκε την σχολή των αιτητών και διεξήγαγε επιτόπια έρευνα στα εργαστήρια, κατάληξε στο συμπέρασμα πως, ο εξοπλισμός για τους τρεις επίδικους κλάδους σπουδών δεν μπορούσε να υποστηρίξει ούτε και τη στοιχειώδη ακόμη εργαστηριακή εργασία, σύμφωνα με την παράγραφο 3(2) των Κανονισμών που προνοούν για τις Κτιριακές Εγκαταστάσεις και τον Εξοπλισμό των Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Κ.Δ.Π. 54/90, ότι πρέπει, "Ο εξοπλισμός των ειδικών αιθουσών να είναι κατάλληλος και επαρκής, ώστε να συμβάλλει όσο το δυνατόν πιο

30

35

40

26. ... ως επί εκτιμήσεως εγγράφων, ήτις ανάγεται εις την διακριτικήν εξουσίαν της Διοικήσεως, 899, 900/61, 2044/62

27. Λόγος ακυρώσεως περί ανεπαρκείας και πλάνης της αιτιολογίας, της προβαλλομένης πράξεως, πλήττων την πραγματικήν εκτίμησιν ην ενήργησεν η Διοίκησις χωρίς να υπερβή τα ακραία όρια της διακριτικής αυτής εξουσίας, τυγχάνει απορριπτέος ως απαράδεκτος. 1777/61, 1417/62

27 α. Δεν ανήκει εις το Σ.Ε. ο έλεγχος κατ' ουσίαν του σκοπού του νόμου, εφ' όσον ούτος δεν αντίκειται εις συνταγματικήν τινά διάταξιν. 953/61

28. Ο τρόπος ρυθμίσεως των θεμάτων κατά νομοθετικήν εξουσιοδότησιν, εφ' όσον δεν εξέρχεται των υπ' αυτής τιθεμένων ορίων, δεν υπόκειται εις τον ακυρωτικόν έλεγchon του Σ.τ.Ε., ως αποκείμενος εις την ουσιαστικήν κρίσιν του αρμοδίου διά την θέσπισιν των νομικών κανόνων οργάνου. 1649/61"

'Εχει επανειλημμένα νομολογηθεί πως το Δικαστήριο δεν ελέγχει θέματα τεχνικής φύσεως που λήφθηκαν υπόψη από τη διοίκηση για την έκδοση μιας απόφασης, για το λόγο ότι η διοίκηση θεωρείται ο καλύτερος γνώστης και κριτής.

'Εργο του Δικαστή δεν είναι να υποκαταστήσει, αλλά απλώς να ελέγξει την κρίση της διοίκησης και δεν επεμβαίνει ακυρωτικά εφόσον το διοικητικό όργανο άσκησε τη διακριτική του ευχέρεια, στάθμισε ορθά όλα τα γεγονότα και στοιχεία, η απόφασή του δεν βασίστηκε σε πεπλανημένη εκτίμηση των στοιχείων αυτών η εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου ή δεν αποτελούσε κατάχρηση ή υπέρβαση εξουσίας (*R. v. Lefkos Georgiades* (1972) 3 C.L.R. 594, 692-695 και *S.C. Johnson & Son Inc. v. Εφόρου Εμπορικών Σημάτων*, Υπ. Αρ. 23/86 & 24/86, ημερ. 11.1.89).

Με βάση το τεκμήριο της κανονικότητας της διαδικασίας και στην απουσία ένδειξης περί του αντιθέτου, οι καθ' ων η αίτηση μελέτησαν όλα τα ενώπιόν

4 Α.Α.Δ. *Americanos College Ltd κ.α. ν. Δημοκρατίας κ.α. Χρυσ/μής, Δ.*

τους στοιχεία, τα οποία κρίνω ικανοποιητικά και επαρκή για την άσκηση της διακριτικής τους εξουσίας και για έκδοση της απόφασης (βλ. *Pantelis Michanicos & Another v. P.S.C.* (1976) 3 C.L.R. 237 και *Κλέαρχος*

5 *Μιλτιάδους κ.α. ν. Δημοκρατίας*, Α.Ε. Αρ. 789, 791 & 796, ημερ. 30.5.89).

Η επίδικη απόφαση ήταν εύλογα επικτική και επικυρώνεται. Η προσφυγή απορρίπτεται με £150.- εις
10 βάρος των αιτητών.

Η προσφυγή απορρίπτεται με £150 έξοδα.